Varlık Şiir dizisi 1 Neruda • 20 aşk şiiri ve umutsuz bir şarkı

Pablo neruda

20 aşk şiiri ve umutsuz bir şarkı

çeviren: sait maden

*varlık yayınları

PABLO
NERUDA

*

20
AŞK ŞİİRİ
VE
UMUTSUZ BİR ŞARKI

Şiir dizisi 1

Varlık Yayınları A. Ş.
Sayı : 72

Varlık Yayınları
Cağaloğlu Yokuşu 40/2, İstanbul
Dizgi, baskı
Yüksel Matbaacılık ve Tic. Koll. Şti., Mart 1983

Pablo Neruda

20
AŞK ŞİİRİ
VE
UMUTSUZ BİR ŞARKI

Çeviren:
SAİT MADEN

Çeviride kullanılan yapıt:
20 poemas de amor y una cancion desesperada
5. basım, Editorial Losada, Buenos Aires
Arjantin, 1954.

Bu çeviriler izinsiz hiçbir yerde yayınlanamaz (S. M.)

20 aşk şiiri ve umutsuz bir şarkı Neruda'nın bir gençlik ürünü. Yapıt 1924'te yayımlandığında yirmi yaşındadır ozan. Şili'nin Santiago kentinde, bir öğrenci pansiyonunda, 1921' den beri aç, yoksul bir öğrenci yaşamı sürdürmekte, Fransızca dersleri almaktadır. Gününü, gecesini şiire vermektedir hep. Bir kitap sahibidir daha şimdiden: **Crepusculario** (Akşam alacası). Oturduğu pansiyonun balkonundan seyredilmiş olağanüstü güzellikte günbatımlarmdan esinlenerek yazılmıştır bu kitap.

Başkentin gürültülü yaşamına ayak uyduramayan, te-

dirgin bir öğrencidir. Kırk yıl sonra, 1964de yayımladığı **Memorial de Isla Negra** (Kara Ada Defteri)* adlı yapıtında şöyle anlatır o günleri:

MARURİ SOKAĞINDAKİ PANSİYON

Maruri bir sokak.
Karşı karşıya değildi evler, sevmezlerdi birbirlerini,
yine de yanyanaydılar.
Duvar duvara, fakat
pencereleri
bakmazdı sokağa, konuşmazdı,
öyle sessizdiler.

Bir kâğıt uçuyor havalanır gibi ağaçtan
kışın kirli bir yaprak.

Akşam bir kızıllığı tutuşturuyor. Kaygı içinde
yokoluveren bir ateş boşaltıyor gök.

Kara sis balkonları örtüyor.

Açıyorum kitabımı. Yazıyorum
sanarak kendimi
çukurunda
bir maden ocağının, bir ıslak,
bırakılmış dehlizde.
Biliyorum ki şimdi kimse yok
evde, sokakta, acı kentte.

---

* Neruda'nın yaşam öyküsünü şiir biçiminde veren bu yapıt 1971 de Sait Maden eliyle Türkçeye çevrilmiş, Altın Kitaplar yayınevince basılmıştır.

Bir mahkûmum açık kapısının önünde,
açık dünyanın önünde,
akşam alacasında şaşkın, gamlı bir öğrenciyim,
çıkıyorum işte o zaman şehriye çorbasına
ve iniyorum ardından yatağa ve yarına.

20 aşk şiiri ve umutsuz bir şarkı böyle bir ortamda yazılır. **Crepusculario**'dan sonra daha kişilikli, daha kendinden bir şiir tavrına yönelmek gereğini duymuştur ozan, bu bilinçle çalışmıştır yeni kitabına. **Confieso que he vivido** (Yaşadığımı itiraf ediyorum) adındaki yaşam öyküsü yapıtında açıkladığına göre, acılarla dolu bir bildiri sayılabilirdi bu kitap. Gençliğindeki üzüntüler, tutkular, özlemler, yurdunun güney kesimlerinin görkemli doğası iç içedir bu yirmi bir şiirde. «Beğenirim bu kitabı, diyor, çünkü melankolinin yanısıra yaşama sevgisi de vardır içinde.»

Memorial de Isla Negra'da **20 aşk şiiri ve umutsuz bir şarkı**'yı oluşturan etkenleri biraz daha açığa kavuşturur Neruda. Kitabın «1921» başlıklı şiirini okuyalım:

Bayram şarkısı... Ekim,
ilkyaz
ödülü:
Muhteşem sesli bir maskara gümbür gümbür okuyor
delilik üstüne yazdığım şiiri
ve ben, keskin incecik
kara bir kılıçtan, maskeler, yaseminler arasında
yürüyorum içime kapanıp yine,
kalabalığı ortadan yarıp o kara acısıyla
güney rüzgârının, serpantin
çıngırakları ve kıvrımları altında.
Sonra sonra, birer birer,
satırdan satıra evde, sokakta

filizlendi yeni kitap.
20 şiir tuz tadında
yirmi kadın ve deniz dalgası gibi
ve sılaya dönüş yolculuğunda
büyük ırmağıyla Puerto Saavedra'nın
ve ürküten çarpışıyla okyanusun
bir yalnızlıkla aşktan daha yeni koparılmış
bir öpüş arasında: yaprak yaprak
usul usul uyanmış gibi bir ağaç
doğdu fırtınalı, küçük kitap da.
Ve hiçbir zaman, yazarken onu
tirenlerde ya da dönüşte
bayramdan, delirtici kıskançlıklardan
ya da göz kamaştıran bir yara gibi
açılmış geceden yazın böğründe,
delinerek aydınlığa göğün
ve çiy kaplı yüreğin,
hiçbir zaman aklına getirmedi yapayalnız genç
aşkın zincirini, onunla çalım satarken,
çıkışı olmayan zindanını bir çift gözün,
parçalayıcı bir tenin, bir ağzın,
bütün bunların onu yakıp duracağını
ve bu içtenliğin, bu yalnızlığın
açtıracağını başka gönüllerde
sonsuz bir gülü, uzun bir öpüşü,
bir gelincilikler ateşini, bitmek bilmeyen.

Kimdir bu şiirlerdeki kadın diye sık sık sormuşlardır Neruda'ya. «Yanıtlanması güç bir soruydu, diyor Neruda. O melankoli dolu şirlerimde geçen kadınlar diyelim ki Marisol'dür, Marisombra'dır. Marisol kocaman yıldızlarıyla büyüleyici taşranın idilidir; Temuco'nun (ozanın doğduğu kentin) ıslak göğü gibi karanlıktır gözleri. Neşesiyle, canlı güzelliğiyle fışkırır kitabın her sayfasından. Limanın sularıyla,

dağlara vurmuş ay ışığıyla çerçevelidir. Marisombra ise başkentteki öğrenci kızdır. Gri beresiyle, tatlı bakışlarıyla. Hanımeli kokan bir aşk. Büyük kentin gizli köşelerinde heyecan dolu buluşmalar.»

Yine **Memorial de Isla Negra**'nın «Aşklar: Kent» adlı şiirinde **20 aşk şiiri ve umutsuz bir şarkı**'nın arka yüzeylerini oluşturan gizlere az daha yaklaşırız:

Öğrencinin aşkı ekim ayı geldi mi,
yoksul sokaklarda tutuşmuş kiraz ağaçlarıyla
ve çınlatan bir tramvayla sokak köşelerini,
su gibi kızlarla, yoğrulmuş
gövdelerle Şili balçığından, kar ve kilden,
ve ışık ve kara geceden, hepsi bir arada,
yatağa serpilmiş hanımelleri
Rosa, Lina, ya da Carmen'le, soyunmuş duran,
gizemlerinden arınmışlar da belki
ya da gizem kesilmişler de
düşer düşmez kucağına, sarmalına, kulesine
ya da tufanına ağızların, yaseminlerin:
dün müydü, yarın mı? nereye kaçtı
o kısacık ilkyaz? Eşsiz uyumu ey
elektriklenen belin,
tohumun o parıldayan kırbaç çalışı
tünelinden fırlayıp dişi türe
ve yenik düşen akşam sonrası bir sümbüle
yarı uyku içinde, arasında kâğıtların,
yeni bitmiş dizelerimin,
saf maya ile, dalgayla
güvercinle ve saçla.
Yıldırım aşklar, ateşli
ve hızlı aşklar, anahtar anahtara,
bölüşmüş olmanın kıvancıyla dopdolu!
Düşünürüm: şiirim kök saldı

o tek yalnızlıkta değil bir gövdenin içinde
ve başka bir gövdede, ayın gergin tenine
yeryüzünün bütün öpüşleriyle.

Neruda adını ilk duyuran yapıttır **20 aşk şiiri ve umutsuz bir şarkı.** Ama en çok duyuran. Hem kendisinin hem de çağdaş ozanlardan bir çoğunun pek az yapıtı bu ufacık kitabın yaygınlığına ulaşabilmiştir. Daha 1961'de Buenos Aires'deki Losada yayınevi milyonuncu baskıyı satışa sunuyordu. Bu sayı şimdilerde bir buçuk milyona yaklaşıyordur belki.

Nerden geliyor bu başarı? Neye dayanıyor. Altmış yıldır Latin Amerika'nın bütün kentlerinde, okul çevrelerinde olsun, arkadaş toplantılarında, meyhanelerde, fabrikalarda, çiftliklerde, haciendalarda olsun okunup durmasındaki giz ne?

Çok açık. Neruda, daha yirmisindeki o çırak ozan, bu küçük kitapta kendi yürek çırpıntılarını açıklamağa çalışırken, farkına varmadan, her çağdaki, her toplumdaki ilkgençlik çırpıntılarını da anlatmıştı. Ve kendi büyük şarkısının temellerini atıyordu bu ilk şarkılarla.

Zamanla kendi şarkıları olmaktan çıktı bu şarkılar, herkesin gönlüne, herkesin özlemlerine, tutkularına uygun bir kimlik kazandılar. Temel bir gerçeği kavramıştı Neruda: Aşkın mutsuzluğunu. Aragon'un «Il n'y a pas d'amour heureux» şiirindeki gerçeği. «Sevenler bahtiyar olmaz» diyen Türkçe şarkıdaki gerçeği. Ve bunu süssüz, dolambaçsız, içtenlikli bir sesle söylüyordu.

S. M.

YİRMİ ŞİİR

1

KADIN VÜCUDU...

Kadın vücudu, o ak tepeler, ak oyuklar,
dünyayı andırıyor sereserpe duruşun.
Benim hoyrat ve çiftçi vücudum kazar seni
ve toprağın dibinden fırlatır oğulunu.

İssız bir tünel oldum. Kuşlar kaçardı benden
ve yaman salgınıyla gece kaplardı beni.
Seni bir silah gibi dövdüm yaşamak için,
yayıma ok gibi hem, sapanıma taş gibi.

Yine de öç saati geçer, severim seni.
Ten ve yosundan gövde, istekli, diri sütten.
Ah göğüs kâseleri! Ah gözleri yokluğun!
Ah o kasık gülleri! Ah üzgün, usul sesin!

Lûtfunla kalacağım, kadın vücudu, senin.
Susuzluğum, sınırsız özlemim, silik yolum!
Karanlık arklar, bitmez susuzluğun aktığı,
yorgunluğun aktığı, ve acıların, sonsuz.

2

ÖLÜMLÜ ALEVİYLE...

Ölümlü aleviyle sarar aydınlık seni.
Yaslanırsın düşünceli, solgun, acılı
o çevrende fır dönen
eski sarmallarına akşam alacasının.

Ey sevdiğim, suskunum,
bu ölüler saati ıssızlığında yapyalnız
ve ateşin yaşamlarıyla dolu,
saf mirasçısı yokolup giden günün.

Güneşten bir salkım düşer karanlık giysine.
Gecenin büyük kökleri
fışkırır birdenbire ruhundan
ve sende gizli ne varsa döner dışarı,
bir soluk, bir mavi halk
yepyeni doğar senden ve beslenir böylece.

Ey yüce, ey doğurgan ve mıknatıslı kölesi
bu bir kara, bir yaldız olan çemberin:
dik, bakımlı, kusursuz ve capcanlı bir yaratılış
ki solar çiçekleri ve hüzün içindedir.

3

ÇAMLARIN SONSUZLUĞU...

Çamların sonsuzluğu, çatlayan dalga sesi,
ışıkların usuldan oyunu ve ıssız çan;
gözlerine alacakaranlık vurmuş, bebek,
dünya sedefi, sende yeryüzüdür şakıyan.

Sende ırmaklar şakır ve ruhum onlarla hep
istediğince kaçar istediğin bir yere.
Yolumu çiz de bana umut yayında senin
bırakayım bir yığın oku delirmelere.

Çevremde görürüm o sislerden kemerini,
kaçan saatlerimi kıstırır sessizliğin,
öpüşlerim demirler saydam, taş kollarında,
yuvadır onlar benim ıslak isteğim için.

Aşkla boyanıp katlanan o gizemli sesin,
ah çınlayan akşamla sönen sesin bir yerde!
Tarlalarda gördüğüm başaklar da öyledir,
yel ağzında katlanır karanlık saatlerde.

4

FIRTINA SABAHI BU...

Fırtına sabahı bu
yazın yüreğinde.

Bulutlar ak veda mendilleri gibi gidiyor
ve rüzgâr sallıyor onları yolcu elleriyle.

Sevdalı sessizliğimizde çarpıyor
sayısız yüreği rüzgârın işte.

Ağaçlıkta tanrısal bir orkestra olup,
savaşlarla, şarkılarla dolu bir dil halinde.

Rüzgâr, yapraklar kaldıran elitez hırsız,
kuşların çırpınan oklarına yön değiştiren.

Rüzgâr ki deviriyor onları bir köpüksüz dalgaya,
ağırlıksız bir öze ve alçalan ateşlere.

Kırılıp batıyor öpüşlerinin oylumu
kapısına çarparak yaz rüzgârının öyle.

5

DUYASIN DİYE BENİ...

Duyasın diye beni
incelir
sözlerim arasıra
kumsallarda martıların izleri gibi.

Gerdanlık, esrik çıngırak
üzümler gibi tatlı ellerin için.

Ve uzakta görürüm sözlerimi, bakarım.
Benim değil senin onlar.
Tırmanırlar eski acıma sarmaşıklar gibi.

Tırmanırlar öyle nemli duvarlara.
Bu kanlı oyunun sensin sahibi.
İşte kaçışıyorlar karanlık inimden.
Sen hepsiyle dolusun, seninle dolu hepsi.

Senden önce sardılar yerleştiğin ıssızlığı
ve benim hüznüme alıştılar, sana değil.

Desinler isterim şimdi sana demek istediğimi
duyasın diye onları beni duyduğun gibi.

Bir bunaltı rüzgârı sürüklüyor sözlerimi.
Düş kasırgaları deviriyor ikide bir.
Başka sesler duyuyorsun acılı sesimde.
Eski ağızlardan ağıt, eski işkencelerden kan.
Sev beni dost. Bırakma beni. İzle beni.
İzle beni dost, şu bunaltı dalgasında.

Ama aşkının rengine bürünüyor sözlerim.
Sen sarıyorsun işte, sen dolduruyorsun hepsini.

Bir sonsuz gerdanlık yapıyorum onlardan
üzümler gibi tatlı, beyaz ellerin için.

6

GEÇEN GÜZKÜ HALİNLE...

Geçen güzkü halinle anımsıyorum seni.
Gri beren başında ve için öyle rahat.
Gözlerinde çırpınır akşamın alevleri
ve yapraklar düşerdi gönlündeki sulara.

Devşirirdi yapraklar o çançiçeği gibi
kollarıma dolanan ağır, dingin sesini.
Susuzluğumu yakan başdöndürücü ocak.
İçerimde kıvranan sümbül, tatlı ve mavi.

Duyuyorum, gider ya gözlerin, uzaktır güz:
gri bere, kuş sesi, evcimen yürek sonra
ki derin özlemlerim onlara doğru göçüp
öpüşlerim düşerdi mutlu, o kızıl korlar.

Bir gemiden gökyüzü. Tarlalar tepelerden:
Anıların ışıktır, dumandır, durgun sudur!
Alacakaranlıklar yanardı gözlerinde.
Dolanırdı içimde güz yaprakları, kuru.

7

EĞİLİP AKŞAMLARI...

Eğilip akşamları gamlı bir ağ salarım
okyanus gözlerine.

Yanar içinde en harlı odun yığınına gerilip
çırpınan kimsesizliğim bir boğulan adam halinde.

O yitik gözlerine kızıl işaretler bıraktım,
deniz gibi çalkanırlar bir fenerin dibinde.

O karanlık, yalnız bekçiler, o dişi uzaklığım,
korku kıyısı yükselir bakışından kimi kez.

Eğilip akşamları gamlı bir ağ salarım
bu okyanus gözlerine çarpan denize.

Gece kuşları gagalar ilk yıldızları,
gönlüm gibi ışıyan yıldızlar seni sevdikçe.

Kara kısrağını sürer gece dörtnala
mavi başaklar saçıp kırların üzerine.

8

BEYAZ ARI VIZILDAR...

Beyaz arı vızıldar gönlümde balla sarhoş
ve bükülürsün ağır duman halkalarınca.

Avunma bilmeyenim, yankısı yok sesim ben,
her şeyini yitiren ve kazanan her şeyi.

Son palamar, çatırdar son acım işte sende.
Sen ıssız toprağımda açan son gülüm benim.

Ah suskunum benim!

Yum derin gözlerini. Uçan gecedir orda.
Soy artık ah o ürkek, o yontu bedenini.

Derin gözlerin var, gecenin kanat çırptığı.
Körpe kolların çiçek ve göğsün gülrengi.

Memelerinse beyaz salyangozlara benzer.
Gelmiş uyur karnında bir gece kelebeği.

Ah suskunum benim!

Yokolduğum ıssızlık işte. Yağmur yağıyor.
Başıboş martıları avlıyor deniz yeli.

Islanmış sokaklardan yürüyor yalnayak su.
Ağacın yaprakları inliyor hastalar gibi.

Gönlümde vızıldayan yitik ve beyaz arı.
Yaşıyorsun zamanda öyle suskun, incecik.

Ah suskunum benim!

9

TEREBENTİNLE, UZUN...

Terebentinle, uzun öpüşmelerle sarhoş,
yön veririm, yaz olup, güller yelkenlisine;
canverişine doğru eğilip ince günün
pekiştim denizin o katı çılgınlığında.

Solgun ve demirleyip yokedici suyuma
kekre kokusuna erdim bulunmuş iklimin,
yine acı seslerle, külrengiyle giyimli
ve kimsesiz köpüğün hüzünlü tolgasıyla.

Tek dalgamın üstünde giderim tutkuyla sert,
aysı, güneşsi, kızgın ve soğuk, apansızın,
boğazında uyurum öyle mutlu, öyle ak
ve tatlı adaların, serin kalçalar gibi.

Titrer ıslak gecede benim öpüşler giysim
yüklenip elektrik akımlarıyla, çılgın,
içerimde yayılan öyle baygın güllere
ve düşlere bölünmüş kahraman bir tavırla.

Yukarı sularda, dış dalgalar ortasında
kollarıma seriliverir koşut vücudun
canıma sonrasızca yapışmış balık gibi,
gökler altındaki bir canlılıkla tez, yavaş.

10

YENİDEN YİTİRDİK...

Yeniden yitirdik bu alacakaranlığı.
Bizi kimse el ele görmedi hiç bu akşam
inerken mavi gece dünyanın üzerine.

Gördüm penceremden
uzak tepelerde şenliğini batan günün.

Arasıra bir sikke gibi
yanıyordu bir güneş parçası ellerimde.

Seni anımsıyordum yüreğim sıkışarak
o bende bildiğin kederle.

Nerdeydin o zaman sen?
Kimlerin arasında?
Neler konuşuyordun?
Apansız niye gelir bilmem bunca aşk bana
kendimi böyle üzgün, seni uzak bulurken?

Düştü hep alacakaranlıkta alınan kitap,
pelerinim, o yaralı köpek kıvrıldı yerde.

Gidersin hep, gidersin akşam üzerleri
yontuları silmeye koşan karanlığa doğru.

11

İKİ DAĞ ARASINA...

İki dağ arasına demirlemiş yarımay
göğün dışında gibi
Dönüp duruyor o gözler kazıcı, başıboş gece,
saymak için sudaki yıldız kırıntılarını.

Kaçıyor, arasında gözlerimin olup yas haçı.
Yüreğim bir çılgın teker gibi dönüp duruyor,
o mavi demirler ocağı, o sessiz boğuşma geceleri.

Öyle uzaktan gelen, uzaktan getirilen kız,
bakışı gök altında bazı bazı şimşekler çakan.

Uzun bir inilti, fırtına, öfke kasırgası geçiyor
durduramadan seni, yüreğimin ta tepesinden.
Al götür uykulu kökünü, kır parçala, saç savur ey
mezarlar rüzgârı.
Sök ulu ağaçları öbür yanından onun.
Ama sen, apaydın kız, dumanın sorusu, başak.
Rüzgârın ışık vurmuş yapraklarla oluşturduğu.
Beyaz yangın zambağı o karanlık dağlar ardında,
ah elimden gelmez söylemek! Her bir şeyden
.yaratılmış o.
Ey göğsümü ikiye ayıran bun bıçağı,
onun gülümsemediği bir yolu geçme saati bu saat.
Çamlar gömen fırtına, acıların yeniden, karmakarış
havalanması,
ne diye el sürmeli şimdi ona, çekmeli onu?

Ah, izlemeli her şeyden uzaklaşan yolu,
kesmediği yolu yürek daralmasının, ölümün, kışın,
çiyler arasında açılan gözleriyle.

12

GÖĞSÜN YETER...

Göğsün yeter benim yüreğim için,
kanatlarım yeter özgürlüğüne.
Göğe yükselecek benim ağzımdan
uyuyan şey o ruhunun üstünde.

Sendedir her günün getirdiği düş.
Gelirsin çiy gibi taçyaprağında.
Yokluğunla sürüp kazarsın ufku.
Dalga gibi sonrasız bir kaçışta.

Dedim ki rüzgârda şarkı söylerdin
seren direkleri ve çamlar gibi.
Onlar gibi yüksek ve suskun öyle.
Üzüntü verirsin bir gezi gibi.

Eski bir yol gibi kucak açıcı.
Özlemli sesler ve yankılar yüklü.
Uyanırım, uçup göçerler bazan
ruhunun uyuyan kuşları bütün.

13

DAMGALADIM...

Damgaladım o ateşten haçlarla
beyaz atlasını vücudunun.
Ağzım bir örümcekti gizlice aşan.
Sende, senin ardında, ürkek ve susuz.

Akşam alacasının kıyısından ne öyküler var
tatlı, üzgün taşbebek, üzüntünü dağıtmaya.
Uzak ve sevinçli bir şey kuğu gibi, ağaç gibi.
Üzüm zamanı, olgun, meyveli zaman.

Bir limanda yaşadım, seni de orda sevdim.
Sessizlikle düşün kesiştiği yalnızlık.
Kıstırılıp hüzünle denizin arasında.
Kıpırtısız iki gondolcu arasında, coşkun ve sessiz.

Can çekişen bir şey dudaklarla ses arasında.
Kuş kanatlı bir şey, unutuştan, iç darlığından.
Balık ağları gibi tutmayan suyu.
Bebeğim benim, yalnız titreyen damlalar kalır.
Ama bir şarkı vardır bu kaçamak sözler arasında.
Doyumsuz ağzıma doğru yükselen bir şarkı.
Ah seni bütün sevinç sözleriyle kutlayabilmeli.
Övmeli, yakmalı, kaçıp gitmeli bir delinin ellerinde
çan gibi.
Ne oldu birden sana, benim üzgün sevecenliğim?
En yılmaz, en soğuk tepeye vardığımda
yüreğim kapanıyor bir gece çiçeği gibi.

14

OYUCAKLARDIR GÜNLER...

Oyuncaklardır günler dünya aydınlığında.
İnce konuğum benim çiçeklerle, sularla gelen.
Sen daha beyazsın bu sıktığım küçük yüzden
ellerimin arasında her gün bir salkım gibi.

Ben sana gönül vereli bir benzerin yok.
Ko sarı çelenklere yatırayım seni.
Kimdir yazan adını güney yıldızları ortasına böyle
dumandan harflerle?

Ko hep o zamanki adınla anımsayım seni ben, o daha gelmediğin zamanki.

Ansızın uluyup bir rüzgâr kapalı pencereme vuruyor
Karanlık balıklarla dolu bir ağ gökyüzü.
Gelip gelip oraya çarpıyor bütün rüzgârlar.
Yağmur soyunuyor.

Kuşlar geçiyor kaçışarak.
Rüzgâr Rüzgâr.
Tek başıma karşı koyabilirim insanların gücüne.
Karanlık yapraklar öbekliyor fırtına
ve çözüp salıyor bütün tekneleri, ki dün gece kıyıya bağlanmışlardı.

Burdasın sen. Ah, kaçmıyorsun.
Yanıtlayacaksın sözümü son çığlığa dek.
Korkmuş gibi yanıma büzülüyorsun.
Gözlerinden gene de bazı bazı geçiyor bir tuhaf gölge.

İşte şimdi de yavrum, bana hanımelleri getiriyorsun kokuları sinmiş göğüslerine.
Dörtnala geçerken üzgün rüzgâr öldürüp kelebekleri seviyorum seni ve sevincim ısırıyor erik ağzını.

Çok sıkıntı çekeceksin alışmak için bana,
yaban ve yapyalnız ruhuma benim, kaçıran adıma herkesi.
Kaç kez yandığını gördük yıldızın öpünce gözlerinden birbirimizin.
ve başlarımızın üstünde açıldığını alacakaranlık yelpazelerinin dönerek.

Okşamalar gibi yağıyordu sözlerim senin üstüne.
Ne zamandır sevdim o sedef ve güneş vücudunu.
Sultanısın evrenin, budur inancım.
Sana sevinç çiçekleri, kopihü* ler getireceğim
dağlardan,
kara fındıklar ve ormanlarda yetişen öpücükler
sepet sepet.
İlkyazın kirazlardan yaptığı neyse
onu yapacağım ben senden.

Şili'de yetişen tırmanıcı bir bitki. Zambakgillerden. (Çevirenin notu.)

15

SEVİYORUM SUSMANI...

Seviyorum susmanı, yokluk gibisin çünkü,
sesim sana varmadan işitiyorsun beni.
Havalanıyor gibi gözlerin yerlerinden
ve sanki bir öpüşle kapanmış ağzın yeni.

Benim ruhumla dolu bütün nesneler gibi
yine benim ruhumla yükselirsin her şeyden.
Ruhuma benziyorsun, düş kelebeğim benim,
karasevda sözüne benziyorsun tıpkı sen.

Seviyorum susmanı, uzaklıklar gibisin.
İnler gibisin hem de, kuğuran kelebeğim.
İşitiyorsun beni sesim sana varmadan:
Senin sessizliğinle ben de susayım derim.

Seninle konuşayım o senin yüzük gibi
yalın sessizliğinde, o lamba gibi parlak.
Gece gibisin sen de sessiz, yıldız içinde.
Sessizliğin bir küçük yıldızdır senin, uzak.

Seviyorum susmanı, yokluk gibidir çünkü.
Öyle uzak, acılı, ölüp gitmiş gibi sen.
Yeter o zaman bir söz, bir gülümseyiş bile.
Sevinirim, başka şey yok öyle sevindiren.

16

ALACAKARANLIKTA...

Bu şiir
Rabindranat Tagore'nin Bahçıvan'ındaki
30. şiire bir benzetidir.

Alacakaranlıkta bir bulutsun göğüme,
rengin de, biçimin de tam benim düşündüğüm.
Benimsin, benimsin sen dudağı tatlı kadın
ve senin yaşamında yaşıyor sonsuz düşüm.

Gönül lambam pembeye boyar ayaklarını,
acı şarabım senin dudağmla tatlanır,
ah benim günbatımı şarkımın biçicisi,
seni ıssız düşlerim hep yanlarında sanır!

Benimsin, benimsin sen, bağırırım da akşam
yelinde, sesim gider rüzgârla yaslı, bungun.
Kazancın, gözlerimin ta dibindeki avcı,
gececil bakışının suları gibi durgun.

Müziğimin ağına tutuldun, canım benim,
müziğimin ağları geniş gökyüzü kadar.
Ruhum yas-gözlerinin kıyısında doğmuştur.
Ve düşlerin ülkesi yas-gözlerinde başlar.

17

DÜŞÜNÜP GÖLGELER AVLARKEN...

Düşünüp gölgeler avlarken derin yalnızlıkta ağlarla.
Uzaksın sen de, ah öyle herkesten uzak daha.
Düşünüp, kuşlar salıp, imgeler dağıtıp
lambalar gömerken.

Uzaksın öyle, sis çanı, orada, öyle yukarda!
İniltileri boğan, karanlık umutlar öğüten gece,
o sessiz değirmenci yüzükoyun geliyor sana kentin
uzaklarından.

Düşünüp gölgeler avlarken derin yalnızlıkta ağlarla.
Uzaksın sen de, ah öyle herkesten uzak daha.
Düşünüp, kuşlar salıp, imgeler dağıtıp
lambalar gömerken.

Uzaksın öyle, sis çanı, orada, öyle yukarda!
İniltileri boğan, karanlık umutlar öğüten gece,
o sessiz değirmenci yüzükoyun geliyor sana kentin
uzaklarından.

Varlığın bir başka, yabancı şey bana.
Düşünür, dolanırım uzun uzun, senin önünde
yaşamım.
Kimsenin önünde değil yaşamım, buruk yaşamım.
Denize karşı çığlık o, taşlar arasında,
buğusunda denizin çılgın ve başıboş koşarken.
Çığlık, o kara coşkunluk, ıssızlığı denizin.
Göğe doğru çekilirken coşkun ve yaman.

Sen, kadın, neydin orada, hangi dalı, hangi dilimi
bu sonsuz yelpazenin? Uzaktın şimdiki gibi.
Ormanda yangın! Mavi haçlarla yanıyor.
Yanıyor, yalazlanıp yanıyor, parıldıyor ışık ağaçları
halinde.
Devrilip göçüyor çatırtılarla. Yangın. Yangın.
Ve ateş yongalarından yaralı ruhum horan tepiyor.
Seslenen kim? Yankılarla doluşmuş bu sessizlik ne?
Özlem saati, sevinç saati, kimsesizlik saati,
hepsinin içinde benim saatim!
Bir boru ki içinden rüzgâr şarkılarla geçmede.
Vücuduma düğümlü bir ağıtlar tutkusu.
Sarsılışı bütün köklerin,
baskını bütün dalgaların!
Yuvarlanıyordu sevinçli, üzgün, sonu gelmezcesine
ruhum.

Düşünüp lambalar gömerken o derin yalnızlıkta.

Kimsin sen, kimsin?

18

SENİ SEVİYORUM BURADA...

Seni seviyorum burada.
Saçlarını tarıyor karanlık çamlarda yel.
Ay başıboş sularda ışıl ışıl yanıyor.
Birbiri ardısıra yürüyor eşit günler.

Kemerini çözüyor dans çalımlarıyla sis.
Çözülüyor akşamdan gümüş bir martı.
Arasıra bir yelkenli. Yukarda, yukarda yıldızlar.

Bir geminin ey kara haçı.
Tek başına.
İçimde gün doğuyor bazan ve ruhum bile nemli.
Çınlayıp duruyor deniz uzakta.
Bak işte bir kapı.
Seni seviyorum burada.

Seviyorum ya ufuk boşuna saklıyor seni.
Sevgilimsin bu soğuk şeyler içinde yine.
Denizde hiçbir yere ulaşmaksızın koşan
bu ciddi gemilerde yol alıyor bazan öpüşlerim.
Çoktan unutuldum o eski çapalar gibi.
Rıhtımlar nasıl gamlı bir yanaştı mı akşam.
Boşuna açlığından yaşamım öyle yorgun.

Benim olmayanı seviyorum. Çok uzaksın sen.
Bezginliğim çırpınıyor kararan akşamlarda gitgide.
Ama geliyor gece, şarkı söylemeğe başlıyor bana.
Ve ay çeviriyor düş çarklarını.

Gözlerinle bakıyor bana en büyük yıldızlar.
Ve rüzgârda çamlar, benim seni sevişim gibi,
şakımak istiyor adını tel yapraklarla.

19

ESMER, UÇARI KIZIM...

Esmer, uçarı kızım, o meyveler olduran,
o başaklar büyütüp yosunlar büken güneş
vücudunu şen kıldı, gözlerini aydınlık
ve ağzını süsledi suların gülüşüyle.

Kara, gamlı bir güneş dolanır tellerine
kara saçının, bir kez kollarını gerdin mi.
Ve gözlerine durgun, loş iki su bırakan
o güneşle oynarsın bir dereyle oynar gibi.

Esmer, uçarı kız, yok beni çeken şey sana.
Her şey kovuyor beni bir öğle gibi senden.
Dalganın esrikliği, başağın güçlülüğü
ve arının o coşkun çocukluğu var sende.

Yine de benim kara yüreğim seni arar.
Sevdim o şen tenini, özgür, ince sesini.
Benim esmer ve kesin ve tatlı kelebeğim
buğday ve güneş gibi, gelincik ve yosun gibi.

20

BU GECE EN HÜZÜNLÜ...

Bu gece en hüzünlü şiiri yazabilirim.

Şöyle diyebilirim: «Gece yıldızla dolu
ve yıldızlar, masmavi, titreşiyor uzakta.»

Şakıyarak dönüyor gökte gece rüzgârı.

Bu gece en hüzünlü şiiri yazabilirim.
Sevdim ben onu, o da beni sevdi bir ara.

Kollarıma aldım bu gece gibi kaç gece.
Kaç defa öptüm onu sonsuz göğün altında.

Sevdi beni o, ben de bir ara onu sevdim.
O durgun, iri gözler sevilmez miydi ama.

Bu gece en hüzünlü şiiri yazabilirim.
Yokluğunu düşünüp. Yitmesine yanmakla.

Duyup geceyi, onsuz daha engin geceyi.
Ota düşen çiy gibi düşmekle şiir cana.

Ne gelir elden, sevgim onu tutamadıysa.
Gece yıldız içinde, o yoldaş değil bana.

Hepsi bu. Uzaklarda şarkı söylüyor biri.
Yüreğim dayanmıyor yitmesine kolayca.

Gözlerim arar onu, yaklaştırmak ister gibi.
Yüreğim arar onu, o yoldaş değil bana.

Aynı gece ağartıyor aynı ağaçları.
Bizler, ah, o zamanki bizler değiliz ama.

Artık sevmiyorum ya nasıl, nasıl sevmiştim.
Sesim arar rüzgârı ulaşmak için ona.

Ellere yâr olur. Öpmemden önceki gibi.
O ses, ışıl ışıl ten ve sonsuz bakışlarla.

Artık sevmiyorum ya severim belki yine.
Ne uzundur unutuş, ah ne kısadır sevda.

Böyle gecelerde kollarıma aldım çünkü,
yüreğim dayanmıyor yitmesine kolayca.

Belki bana verdiği son acıdır bu acı,
belki son şiirdir bu yazdığım şiir ona.

UMUTSUZ ŞARKI

Yükseliyor gecemin içinden anıların.
Denize düğümlüyor ırmak inleyişini.

Sabahleyin rıhtımlar gibi kimsesiz öyle.
Ey kimsesiz!, yollara düşme saati şimdi.

Soğuk taçyaprakları yağıyor yüreğime.
Yıkıntı sintinesi, batıkların kör ini!

Uçuşlar, çarpışmalar öbeklenmiş sende hep.
Şarkı kuşları senden havalanıyor bir bir.

Uzaklık gibi yuttun her şeyi. Deniz gibi
ve zaman gibi. Sende her şey gömüldü gitti.

Mutlu bir baskın, öpüş saatiydi o saat.
Bir fener gibi yanan esrime saatiydi.

Sürücü korkusu, kör dalgıç öfkesi, taşkın
aşk sarhoşluğu, sende her şey gömüldü gitti.

Sisin çocukluğunda gönlüm kanatlı, vurgun.
Yiten bulgucu, sende her şey gömüldü gitti.

İsteğin ve eylemin yürüdüm ötesine,
karanlık duvarını daha geriye ittim.

Ey ten, sen ey sevdiğim kadının yitik teni,
andım, ıslak saate bir şarkı yaptım seni.

Sonsuz sevecenliği saksı gibi aldın ya
sonsuz unutuş seni kırdı bir saksı gibi.

Kara yalnızlığında adaların, kapkara,
kucak açtın, ey sevda kadını, benim için.

Açlıktı, susuzluktu, meyve oldun ama sen
ve yasta, yıkıntıda mucizenin kendisi.

Nasıl, kadın, ah nasıl ayırabildin bana
kollarının haçını, ruhunun ülkesini?

Öyle kısa ve korkunç oldu özlemim sana,
öyle direngen, sarhoş, öyle doymaz, gergindi.

Öpüşler mezarlığı, ateş sızıyor senden,
yanıyor salkım, nice kuşun didiklediği.

Ey ısırılmış ağız, ey öpülmüş kol bacak,
aç dişler, kucaklamış gövdeler birbirini.

Umudun ve çabanın çiftleşmesi çılgınca
düğümleyip, umutsuzluğa düşürüp bizi.

Ve dudaklarda yeni yeni başlayan sözler.
Ve sevecenlik, hafif bir su gibi, un gibi.

Özlemimin gittiği yazgı bu oldu bana
ve düştüğü yer, sende her şey gömüldü gitti.

Mezar mezar tutuştun, şarkı söyledin yine.
Burnunda bir geminin duran denizci gibi.

Çiçeklendin şarkıda, kırıldın akıntıda.
Ah açık, acı kuyu, yıkıntıların ini.

Kör, soluk dalgıç, düşen sapancı felakete,
yiten bulgucu, sende her şey gömüldü gitti!

Yola çıkma saati, soğuk ve katı saat,
saatlerin sonuna gecenin eklediği.

Kıyıyı sarmış deniz uğultu kemeriyle.
Soğuk yıldızlar çıktı, kara kuşlar çekildi.

Sabahleyin rıhtımlar gibi ıssız. Bir kalan
ellerimde gölgenin kıvranıp titreyişi.

Ah, uzağa her şeyden. Ah, uzağa her şeyden.

Ey kimsesiz!, yollara düşme saati şimdi.

NERUDA
İÇİN

Pablo Neruda (asıl adı Ricardo Neftali Reyes Basoalto) 12 temmuz 1904'te Şili'nin Parral kentinde doğuyor. Babası José del Carmen Reyes Morales bir demiryolu görevlisi. Anası Rosa Neftali Reyes Basoalto Opazo ise ilkokul öğretmeni; aynı yılın eylülüne doğru, evlendiğinden on bir ay sonra, veremden ölüyor.

Baba, ertesi yıl Temuco kentine yerleşip, tarla açma, tarla sürme işlerinde çalışmağa başlıyor. Yeniden evleniyor burada. İkinci ana, Neruda'nın «hiçbir zaman üvey ana demeye dilinin varmadığı» Trinidad Candia Marverde. Ço-

cuk okula başlıyor. Çekingen bir öğrenci. Okulun alt katında hayaletler bulan, tahta kılıçlar ve meşe palamutlarıyla oynayan, güney ormanlarının, fırtınaların, «kutuptan çağlayanlar gibi dökülen büyük yağmurlar»ın izlerini içinde taşıyan tedirgin bir çocuk.

1917-20 arasında ilk yazılarını, ilk şiirlerini deniyor. Bunlara attığı imza Neftali Reyes. Sonunda, sevdiği bir Çek yazarının soyadını kendi adına ekleyerek, Pablo Neruda imzasını kullanmaya başlıyor.

Ertesi yıl Santiago kentine, Maruri sokağındaki bir öğrenci yurduna yerleşip Fransızca dersleri alıyor. O günler açlıklarla geçen günlerdir, ama ara vermeden şiirler yazmaktadır ve bunlardan biri, **Bayram şarkısı**, Öğrenci Birliği'nin yarışmasında birinci seçilmiştir.

1923'te, babasının armağan ettiği saati ve elindeki üç beş parça ev eşyasını satarak, bunların geliriyle, ilk şiir kitabı **Crepusculario**'yu (Akşam alacası'nı) bastırıyor. Kısa bir Temuco yolculuğu ve yeni bir kitap: **El hondero entusiasta** (Tutkulu sapancı). Bir kitap daha: **Veinte poemas de amor y una cancion desesperada** (Yirmi aşk şiri ve umutsuz bir şarkı). Öğrencilerin barındığı sokaklar, hanımeli kokuları, dneizle yağmurun çizdiği sınırsız bir çerçeve, güney kutbunun bol yıldızlı göğü ve karşılıklı güzel bir aşkla Santiago övgüsü.

Ardından, yıl 1925 yılları, kendini büsbütün edebiyata veriyor. Üç kitap: **Tentativa del hombre infinito** (Sonsuz insanın girişimi), **Anillos** (Halkalar), **El habitante y su esperanza** (Yerleşik adam ve umudu).

1927'de, Burma'nın başkenti Rangoon'da konsolos. Ünlü şiir kitabı **Residencia en la tierra** (Yeryüzü konutu). Genç bir Burma kızıyla fırtınalı bir aşk. «İngilizler gibi gi-

yinirdi, dışardaki adı da Josie Bliss'di, ama evdeyken, o giysileri de, o adı da soyunur, göz kamaştırıcı bir yerli kılığına ve kendi yerli adına bürünürdü. Zaman olur, geceleri, ışıktan uyanırdım da cibinliğin arkasında bir hayalet görür gibi olurdum. Oydu, beyazlar içindeydi, elindeki uzun yerli bıçağını, ustura gibi keskin bıçağı sallaya sallaya, beni öldürmeğe bir türlü karar veremeden, yatağımın çevresinde saatler boyu döner dururdu.»

1928'de Colombo'da, 1930'da Batavia'da konsolos. Cava' da genç bir Hollandalı kızla evlilik. İki yıl sonra Şili'ye dönüyor. **El hondero entusiasta** ile **Residencia en la tierra'** nın yayımlanışı. Buenos Aires'de konsolosluk. Orada, Güney Amerika gezisine çıkan Federico Garcia Lorca ile karşılaşıyor. Pen Club'de, Nikaraguali ünlü ozan Ruben Dario üzerine birlikte bir konuşma yapıyorlar. 1934'te İspanya' nın Barcelona kentinde konsolosluk. Madrid'de bir kızı oluyor: Malva Marina. William Blake'den, Rainer Maria Rilke' den çeviriler yapıyor. 1935'de Madrid konsolosu. Rafael Alberti ile dostluk. **Residencia en la tierra**'nın Madrid'de yayımlanışı. Bir dergi kuruyor: **Caballo verde para la poesia** (Şiirin yeşil atı). Delia del Carril ile evlilik.

Yıl 1936 ve İspanya iç savaşı. Lorca Granada yakınındaki Visnar'da kurşunlanıyor ve Neruda ilk büyük siyasi şiirini yazıyor: **Ölmüş savaşçıların analarına şarkı**. Neruda' nın konsolosluk görevine son veriliyor. O da Paris'e yerleşip **Dünya ozanları İspanya halkını savunuyor** dergisini yayımlamağa başlıyor.

Yıl 1937'dir. Paris'de, İspanyol ozanı Cesar Vallejo ile birlikte, «Ispanya'ya yardım için İspanya-Amerika Grubu»nu kuruyor. Adından da, Madrid'de toplanan "II. Uluslararası Yazarlar Kongresi"ne katılıyor.

Şili'ye dönüş. Babasının ölümü. **Canto general** (Evren-

sel şarkı) adlı büyük yapıtının ilk bölümleri. İkinci annesi Trinidad Marverde'nin ölümü. 1938.

Şili Halk Cephesi adayı iken cumhurbaşkanlığına getirilen Pedro Aguirre Cerda, Neruda'yı İspanyol sığıntılarının Şili'ye getirtilmesini sağlaması için Paris'e gönderiyor. Böylece, iki bini aşkın İspanyol cumhuriyetçisi, 1939 yılı sonuna dek, Winnipeg'in güvertesinde Fransa'dan ayrılabiliyor.

1940'da Mexico başkonsolosu. Orada, Meksika ve Amerika sanatının büyük ustaları Orozco, Rivera, Siqueiros ve Meksika kültürünün öncüleriyle, izlerini ve yansımalarını **Evrensel şarkı**'da gördüğümüz dostluklar kuruyor. Yıl 1941: Meksika'nın Cuernavaca kentinde bir nazinin saldırısına uğruyor. 1942: Kızı Malva Marverde'nin ölümü. 1943: Büyük afişler halinde bastırılarak Mexico duvarlarına yapıştırılan **Stalingrad şarkısı.**

Şili'ye dönüş. Guatemala'da Miguel Angel Asturias'la dostluk. «Kardeş gibiydik. Birbirimizden tek bir gün bile ayrılmadık.» Lima'da Macchu Picchu kalıntılarını geziyor.

1945'de, Şili'nin kuzey kesiminden, maden ocaklarının bulunduğu Trapaca ve Antofagasta illerinden senatör seçiliyor. Seçim kampanyası sırasında, uğradığı her yerde **Kuzeye merhaba** adlı şiirini okuyor. Devrimci Şili Partisi'ne giriş. Yeni cumhurbaşkanı Gabriel Gonzales'in, kendisini iktidara getiren devrimci güçlere cephe alışı. Neruda, ona karşı, **Binlerce insanın okuması için mektup**'u yazıyor. Vatana ihanetle suçlanma. Kendini senato önünde savunuyor ve **Suçluyorum** nutkunu okuyor. Mahkemeler tutuklanmasına karar vermiştir. Evinin hükümet ajanları eliyle ateşe verilişi. Saklanma. Sık sık yer değiştirmelerle geçen ve bir yıldan çok süren kaçak yaşayış. **Evrensel şarkı**'yı sürdürüyor.

1949'da And sıradağlarını at üstünde aşarak yurdundan ayrılıyor. Yanında kitabının müsvetteleri vardır. Başlangıçta **Şili'ye şarkı** adını taşıyan bu çalışmaya, gitgide genişleyerek evrensel boyutlu bir içerik kazanması üzerine, **Evrensel şarkı** adını vermiştir Neruda. «Tanrının günü yedi sekiz saat çalışıyordum. Amerika tarihinin derinliklerine doğru indikçe bilgilerimin yetersizliğini gördüm. Kaçak yaşıyor, oradan oraya sığınıyordum; yanımda kitap falan yoktu. Ne güzel rastlantılardır ki nerede konuk edildiysem orada gereksediğim kitapları bulubuluverdim. Bitirdiğim sayfaları hemen çoğaltıp saklasınlar diye bir yerlere ulaştırıyor, bir nüshasını da yanımda alıkoyuyordum. Polisin eline geçseydim bütün çalışmam yokolur giderdi çünkü. Yapıtımın iyice olgunlaştığına karar verince yurdumdan ayrıldım. Ne eşya vardı yanımda ne çamaşır. Yalnız kitabımın müsvetteleri, iki şişe de şarap».

Aynı yıl Paris'de toplanan «Dünya Barışseverler Kongresi»ne başkan seçiliş. Doğu Avrupa ülkelerinde gezi: Rusya, Polonya, Macaristan. Mexico'da Paul Eluard'la birliktelik.

Evrensel şarkı 1950'de Meksika'da basılıyor. Sili'de de kaçak bir baskı. Asya ve Avrupa gezileri. Picasso'yla birlikte «Dünya Barış Ödülü»nü kazanıyor.

Yıl 1952. Capri'de konaklama. **Las uvas y el viento** (Üzümler ve rüzgâr) adlı yapıtına başlıyor orada. **Los versos del capitan** (Kaptanın dizeleri) adlı yapıtının da, Milano'da, imzasız olarak yayımlanışı. O yıl, hakkındaki kovuşturma kararının kaldırılması üzerine, Şili'ye dönüyor.

Yıl 1953'tür. Ülkesinde, çağlayanlı bir tepenin üstünde, «Chascona» adını verdiği evini kuruyor. 1954: **Las uvas y el viento**'nun yayımlanışı. **Odas elementares**'in (Temel övgüler'in) yayımlanışı. 1955: Delia del Carril'den ayrılıp Ma-

tilde Urrutia ile evleniyor. Fransa, İtalya, Doğu Avrupa ve Çin gezileri.

1956: Şili'ye dönüş. **Nuevas odas elementares** (Yeni temel övgüler). 1958: **Estravagario** (Taşkın dalga). 1959: **Navigaciones y regresos** (Deniz yolculukları ve dönüşler). Matilde Urrutia için yazdığı **Cien sonetos de amor** (Yüz aşk sonesi).

1960: Küba yolculuğu. Küba devrimi için **Cancion de gesta** (Parlak başarıya şarkı) şiiri. Valparaiso'da «La Sebastiana» adın koyduğu evini kurduruyor. 1961: Yeniden Küba ve Meksika gezileri. **Las piedras de Chile** (Şili taşları), **Cantos ceremoniales** (Tören şarkıları) adlı yapıtları. Ve Neruda şiirinin, hatta Güney Amerika şiirinin, hatta İspanyol dilinin tarihinde önemli bir olay: Buenos Aires'li yayınevi Losada **Yirmi aşk şiiri**'nin milyonuncu baskısını satışa çıkarıyor.

1962: **Plenos poderes** (Tüm yetkiler) kitabı. «İçten, öznel, gündelik şiirin kitabı. Öznel şiirin yargılandığı zamanlar vardır. Ama öyle sanıyorum ki öznel olmayan şiir bir hiçtir ancak. Öznellik bir zorunluluktur, gerçeklik gibi».

1964: **Memorial de Isla Negra** (Kara Ada Defteri)' 1965'de, Shakespeare çevirilerinden ötürü, Oxford Üniversitesi Felsefe ve Edebiyat Onur Doktorluğu.

1966'da **Una casa en la arena** (Kumda bir ev), 1967'de **Barcarola** (Barkarol), **Fulgor y muerta de Joaquin Murieta** (Joaquin Murieta'nın yükselişi ve ölümü) adlı yapıtları.

1968: **Los manos del dia** (Gündüzün elleri), 1969: **Aun** (Daha), **Fin de mundo** (Dünyanın sonu) yapıtları.

1970: Salvador Allende için seçim kampanyasına katılıyor. **La espada encendida** (Yanan kılıç) ve **Las piedras del cielo** (Gök taşları) adlı yapıtları.

1971: Salvador Allende'nin cumhurbaşkanlığı altındaki Şili'nin Paris büyükelçisi. 21 Ekim: Nobel edebiyat ödülü. 1972: **Geografica infructuosa** (Verimsiz coğrafya) adlı yapıtı. Anılarını yazmağa başlıyor. Fransa elçiliğinden ayrılma. Bir hastalık. Şili'ye dönüş. Kasım ayında, Santiago Ulus Stadı'nda düzenlenen coşkun «Pablo Neruda'ya saygı» gösterisi.

1973: Parlamento seçimleri için kampanyaya katılıyor. **Incitation al nixonicidio y alabauza de la revolicion Chilena** (Nixon'ı yoketmeye çağrı ve Şili devrimine övgü) yapıtı. Şili'deki iç savaşın önlenmesine çaba göstermeleri için Latin Amerika ve Avrupa aydınlarına çağrıda bulunuyor. 11-20 eylül: Şili'de askerî darbe. Salvador Allende'nin ölümü. Neruda'nın Valparaiso'da ve Santiago'daki evlerinin yağmalanması. 23 eylül: Neruda'nın ölümü.

1974: **Jardin de invierno** (Kış bahçesi), **2000** (2000), **Libro de las preguntas** (Sorular kitabı), **El corazon amarillo** (Sarı yürek), **Confieso que he vivido** (Yaşadığımı itiraf ediyorum), **Defectos escogidos** (Seçme yanlışlar) yapıtları.

S. M.

KAYNAKLAR

Jean Marcenac: **Pablo Neruda,** Seghers; Paris, 1954.

Mémorial de l'ile noir (Kara ada defteri), Gallimard; Paris, 1970.

Odes élémentaires (Temel övgüler), Gallimard; 1974.

Yaşadığımı itiraf ediyorum, Altın Kitaplar, İstanbul, 1975.

Selected Poems (Seçme Şiirler), A Delta Book; New York, 1972.

Şiir
dizisi

Neruda adını ilk duyuran yapıttır
20 aşk şiiri ve umutsuz bir şarkı.
Çağdaş ozanlardan pek azı
ilk kitabıyla bu yaygınlığa ulaşabilmiştir.
Nerden geliyor bu başarı? Çok açık:
Neruda, bu küçük kitabıyla,
kendi yürek çırpıntılarını açıklarken
her toplumdaki ilkgençlik çırpıntılarını da
dile getirmiş oluyordu.
Zamanla kendi şarkıları olmaktan çıktı bu şarkılar,
herkesin tutkularına, özlemlerine uygun bir güç kazandılar.
İlk iki baskısı 1973 ve 74'de yapılan yapıtın
3. baskısını kıvançla sunuyoruz.

100 lira